

2. Odpoveď dočasne povereného ministra zdravotníctva Slovenskej republiky E. Hegera na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Čepčeka podanú 8. marca 2023 vo veci Odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva SR na zjednotenie postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti ku zmene pohlavia pred vydaním lekárskeho posudku a o zmene pohlavia osoby administratívne evidovaného v matrike a k Štandardnému postupu pre diagnostiku a komplexný manažment zdravotnej starostlivosti o dospelú osobu s transsexualizmom (F64.0)

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
POVERENÝ PREDSEDA VLÁDY SR
POVERENÝ RIADENÍM MINISTERSTVA ZDRAVOTNÍCTVA SR
Eduard HEGER

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 27-04-2023		
Číslo spisu: 70675-116-1/2023		
Listy: 1/1	Prílohy: 7	
RZ	ZH	LU

Bratislava 03.04.2023

Číslo: S00418-2023-M-4356

Vážený pán poslanec,

na základe Vašej interpelácie zo dňa 8. marca 2023, ktorá bola písomne doručená predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky vo veci Odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva SR na zjednotenie postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti ku zmene pohlavia pred vydaním lekárskeho posudku a o zmene pohlavia osoby administratívne evidovaného v matrike a k Štandardnému postupu pre diagnostiku a komplexný manažment zdravotnej starostlivosti o dospelú osobu s transsexualizmom (F64.0) si dovoľujem uviesť nasledovné stanovisko:

- 1. Zrušíte Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na zjednotenie postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti ku zmene pohlavia pred vydaním lekárskeho posudku o zmene pohlavia osoby administratívne evidovaného v matrike?**

Vzhľadom na skutočnosť, že odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na zjednotenie postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti ku zmene pohlavia pred vydaním lekárskeho posudku o zmene pohlavia osoby administratívne evidovaného v matrike č. S 09953 - 2022 – OZS zo dňa 17.03.2022 uverejnené vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, čiastka 18-20, z dňa 6. apríla 2022, ročník 70 malo od 18. mája 2022 formou oznamu vo Vestníku MZ SR pozastavenú „platnosť a účinnosť“ z dôvodu potreby zdefinovania štandardného postupu správneho poskytovania zdravotnej starostlivosti osobe s diagnózou F 64.0. uverejnením štandardného postupu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre diagnostickú jednotku F 64.0 transsexualizmus sa platnosť predmetného odborného usmernenia obnoví. Ministerstvo zdravotníctva SR konštatuje, že odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na zjednotenie postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti ku zmene pohlavia pred vydaním lekárskeho posudku o zmene pohlavia osoby

kontextu tranzície – v rozpore s dobrou praxou a poznatkami príslušných disciplín somatickej medicíny (najmä endokrinológie, internej medicíny, gynekológie) ako aj skutočnosťou, že aktuálny návrh štandardného postupu ide svojim obsahom výrazne nad vecný rámec riešenej problematiky, t. j., nad oblasť zdravotnej starostlivosti o osoby s dgn. F64.0. Na viacerých miestach pojmovo a rozsahom definovania postupov zdravotnej starostlivosti totiž zasahuje do značne širšej problematiky, ktorou je poskytovanie špecializovanej zdravotnej starostlivosti osobám s rôznymi formami tzv. „genderovej dysfórie“ alebo „genderovej inkongruencie“. V aktuálnom návrhu štandardného postupu chýba definovanie postupov zdravotnej starostlivosti v prípade prerušenej tranzície, resp. detranzície.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky súčasne konštatuje, že rezorty nemali vzhľadom na zrýchlený proces uverejňovania štandardu na webovej stránke čas reagovať na odborné usmernenie ani štandardný postup, z hľadiska dosahovania cieľov sledovaných odborným usmernením a štandardným postupom, ktoré majú vplyv alebo dokonca bránia alebo sťažujú dosahovaniu cieľov sledovaných inými právnymi predpismi. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky preto iniciovalo medzirezortnú komunikáciu, ktorej cieľom je nájsť najvhodnejšie riešenie vzniknutej situácie.

3. Z akého zdroja pochádzajú definície skratiek AFAB, AMAB, GAHT v Štandardnom postupe?

K Vašej otázke si dovoľujem uviesť, že ide o medzinárodne uznávané skratky, ktoré sa v odbornej literatúre bežne používajú (viď napríklad: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?term=Amab+afab+andocrinology>)

4. V Štandardnom postupe v časti Patofyziológia sa uvádza, že „transrodové osoby sa odlišujú od netransrodových osôb v objeme subkortikálnych oblastí mozgu a v povrchových oblastiach.... majú teda iný mozgový fenotyp. Od rodovo kongruentných jedincov sa líšia napríklad v neuronálnych sieťach, ktoré sprostredkujú cerebrálnu reprezentáciu vlastnej telesnej schémy. Rozdiely možno nájsť v pregenúálnom anteriórnom kortexe cingula, v temporoparietálnej junkcii a v area fusiformis, respektíve sa ukazuje, že transrodové osoby majú nižšiu štrukturálnu a funkčnú

konektivitu medzi anteriórnym cingulom a precuneom a v pravej okcipito-parietálnej kôre...“. Z uvedeného by vyplývalo, že existujú exaktne zistiteľné znaky súvisiace s diagnózou transsexualizmu. Z akých dôvodov súčasťou Štandardného postupu nie je preverenie, či u jednotlivca, ktorý o sebe tvrdí, že nie je konformný so svojim rodom sú uvedené fyziologické znaky prítomné alebo nie?

Dovoľujem si uviesť, že tvrdenie, ktoré uvádzate v otázke z textu nevyplýva. Ide len o výsledky limitovaných výskumov a nie o konsenzuálne potvrdené biomarkery. Je dôležité poznamenať skutočnosť, že lekári môžu postupovať výlučne podľa schválených diagnostických kritérií MKCH. Podobné biologické zistenia ako uvádzate vo Vašej otázke sa ukazujú aj u iných psychických porúch, avšak nie sú dostatočne špecifické a senzitívne a preto ich nemožno považovať za biomarkery. Nie je vylúčené, že v budúcnosti sa niektoré z nich biomarkermi stanú. Zároveň je dôležité mať na zreteli, že nie je možné očakávať, že bude objavený jeden univerzálny biomarker pre konkrétnu poruchu, skôr pôjde o panel biomarkerov.

S pozdravom

*Vážený pán
Martin Čepček
poslanec NR SR
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava*